

Ons kenmerk: 22-0811/AnKar/20241203
Datum: 18 december 2024
Zaaknummer: 2023-016449
Onderwerp: Beantwoording vragen over ontheffingsaanvraag Honig fase 2a en 2b.
Uw kenmerk: Uw e-mail d.d. 27-11-2024

Beste [REDACTED],

Op 27 november 2024 heeft u vragen gesteld over de door ons ingediende ontheffingsaanvraag voor het Honig complex fase 2a en 2b te Nijmegen. In deze brief beantwoord ik uw vragen. Uw vragen zijn cursief overgenomen waaronder ik een antwoord heb geformuleerd.

Projectplan

- In het projectplan zijn de bijlagen I, II, III en IV niet goed meegekomen. Zou u deze bijlagen opnieuw kunnen opsturen?*

Per abuis zijn niet alle bijlagen goed opgeslagen. Hierbij stuur ik alsnog een activiteitenplan inclusief de bijlagen I tot en met IV.

Tekening

- Op de aangeleverde tekening is de toren niet opgenomen in het plangebied van Fase 2a of 2b. Valt de toren buiten het plangebied en zijn hier geen werkzaamheden voorzien?*

De toren valt binnen het plangebied (zie figuur 1 van het activiteitenplan). Aan de toren zijn ook werkzaamheden voorzien zoals het vervangen van het huidige plaatwerk.

Planning

- Bij de aanvraag was de exacte planning van de werkzaamheden aan Fase 2a en 2b nog niet duidelijk. Wat is de gewenste start- en einddatum van de werkzaamheden?*

De start van de werkzaamheden aan fase 2a en 2b is voorzien in Q4 van 2025. De doorlooptijd is naar verwachting twee jaar. Hierom wordt een maximale ontheffingsduur aangevraagd van vijf jaar.

Onderzoeken

- In 2019 is een (massa-)winterverblijfplaats vastgesteld. Tijdens een winterinspectie in 2020 en het actualiserend onderzoek in 2023 wordt de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats uitgesloten. Gelet op de eerdere bevindingen in 2019 kan de aanwezigheid van een winterverblijfplaats niet worden uitgesloten, omdat er zwermgedrag is vastgesteld.*

In het gebouw Honig fase 2a en 2b is géén (massa)winterverblijfplaats van gewone dwergvleermuizen aanwezig. Dit is aangetoond door een grondige gebouwinspectie en een volledig vleermuisonderzoek uitgevoerd door vleermuisdeskundigen conform het vleermuisprotocol. Tijdens het onderzoek in 2019 zijn in het najaar twee zwermende gewone dwergvleermuizen gezien, geen in- of uitvliegende dieren (SAB, 2020). Op basis van deze waarneming is de conclusie 'massawinterverblijf' getrokken (activiteitenplan §3.2 en Bijlage II §5.3.2). In 2020 bleek tijdens de gebouwinspectie door SAB dat de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats van gewone dwergvleermuis onmogelijk is. Het gebouw is niet geschikt als massawinterverblijf, omdat de daarbij behorende constructieve eigenschappen geheel ontbreken. De onderbouwing van deze conclusie staat in het activiteitenplan §3.3 en Bijlage III §3.1.2.2. In tegenstelling tot het advies van de provincie om alleen twee onderzoeksrondes te doen als update van het vleermuisonderzoek uit 2019, heeft Waardenburg Ecology de initiatiefnemer geadviseerd een volledig nieuw protocollair vleermuisonderzoek te doen. Met het volledig onderzoek worden alle belangrijke functies voor vleermuizen in kaart gebracht en is het zeker dat er geen belangrijke functies gemist zijn. Uit dit volledige vleermuisonderzoek is gebleken dat in 2021 geen kraam- en winterverblijfplaatsen aanwezig zijn in het gebouw van Honig fase 2a en 2b (activiteitenplan §3.7.2).

- Ons advies is om ook de winterverblijfplaats te compenseren. In het compensatieplan is beschreven dat aan zowel de zuidelijke als oostelijke gevels de spouw toegankelijk wordt gemaakt. Deze permanente voorzieningen kunnen ook functioneren voor (grotere) winterverblijfplaatsen.*

Een winterverblijfplaats is niet vastgesteld en daardoor is compensatie hiervoor niet nodig. Hierom is het ongewenst het realiseren van een winterverblijf als voorwaarde op te nemen in de ontheffing. Op dit moment wordt met de architect gekeken hoe zoveel mogelijk variatie aan verblijfplaatsfuncties kunnen worden gerealiseerd in het gebouw van Honig fase 2.

- Een nestplaats van de torenvalk wordt uitgesloten, ondanks dat gedurende de onderzoeken in 2019 en 2023 een paartje torenvalken in de bebouwing van Fase 2b is waargenomen. Tijdens de inspectie in 2020 is vastgesteld dat een rustplek op een hoger deel van de toren niet uitgesloten kon worden.*

Hoewel niet duidelijk vermeld in de notitie over het torenvalk onderzoek (activiteitenplan Bijlage VI) is de onderzoeksmethodiek uitgevoerd volgens de handleiding veldonderzoek roofvogels (Bijlsma, 1997) en de inventarisatierichtlijnen per soort SOVON Broedvogelonderzoek. De eisen uit de richtlijn zijn opgenomen in het verslag van het torenvalkonderzoek (activiteitenplan Bijlage VI).

Tijdens het soortgericht onderzoek zijn de torenvalken niet in het gebouw waargenomen. De torenvalken, niet bij ieder bezoek als paartje maar als losse individuen aanwezig, rustten in de vensterbank van het raam, aan de buitenzijde. De binnenzijde van de toren is ontoegankelijk voor de vogels (activiteitenplan Bijlage VI). Het broedgeval en/op broedterritorium van torenvalk is niet vastgesteld.

- *Indien er werkzaamheden zijn voorzien aan de toren dan adviseren wij om ook de torenvalk op te laten nemen aan de aanvraag. Dit houdt in dat ook voor deze soort mitigerende maatregelen uitgevoerd moeten worden en compensatieplan opgesteld moet worden.*

De ontheffingsaanvraag wordt niet uitgebreid met torenvalk. Een nestplaats of broedterritorium is niet aanwezig waardoor dit niet nodig is.

- *Het onderzoek naar de steenmarter is uitgevoerd op basis van een veldbezoek en een interview met de gebouwbeheerder. Er zijn geen cameravallen o.i.d. ingezet. In hoeverre is de toegepaste onderzoeksinspanning voldoende geweest om de aanwezigheid van de steenmarter uit te kunnen sluiten?*

De onderzoeksinspanning naar de steenmarter is voldoende. Voor het onderzoek zijn de richtlijnen van Bouwens¹ (2017) gevolgd. Het onderzoek bestond uit een veldbezoek rondom én in het gebouw, samen met de gebouwbeheerder. De gebouwbeheerder zorgde ervoor dat alle ruimten toegankelijk waren en bekeken werden. Wanneer een verblijfplaats van steenmarter aanwezig is zou dat duidelijk zichtbaar moeten zijn aan poep- en vraatsporen zoals lege eierschalen, afgebeten veren en restanten van prooidieren etc. Sporen van steenmarter in welke vorm van ook zijn niet vastgesteld. Aanvullend onderzoek met cameravallen heeft alleen meerwaarde wanneer (oude) sporen zijn gevonden of wanneer er ruimtes zouden zijn die niet toegankelijk waren om te inspecteren.

Aanvullend op het locatiebezoek is aan de gebouwbeheerder gevraagd of hij in het verleden klachten heeft gekregen over overlast of stank. De gebouwbeheerder is onafhankelijk van de opdrachtgever en beheert het gebouw gedurende langere tijd, meerdere jaren. Hij heeft geen klachten gehad die zouden kunnen duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats van steenmarter.

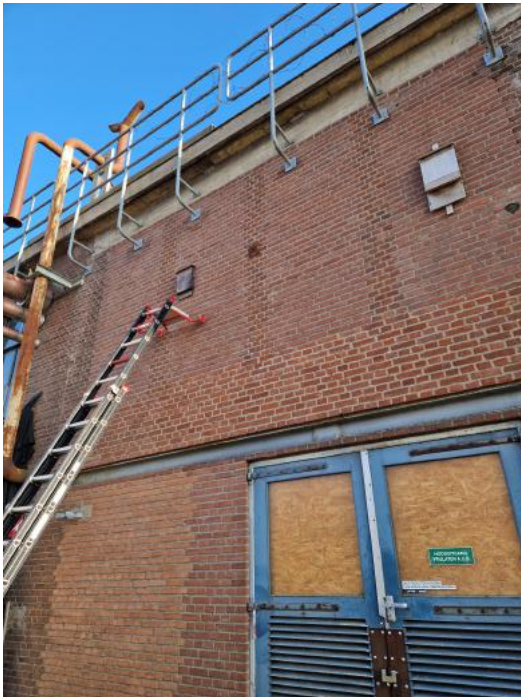
Mitigatie

- *In het activiteitenplan is opgenomen dat er nog vier tijdelijke vleermuisvoorzieningen aangebracht moeten worden. Zijn deze voorzieningen ondertussen aangebracht? Zo ja, kunt u op kaart aangeven waar deze voorzieningen zijn geplaatst? Zo niet, kunt u aangeven wanneer de voorzieningen worden geplaatst?*

De vier extra tijdelijke vleermuisvoorzieningen zijn aangebracht. Op 19 februari 2024 zijn vier extra tijdelijke vleermuiskasten opgehangen aan het gebouw van fase 3. De locaties van de vier extra vleermuiskasten zijn weergegeven met gele stip op onderstaande drie foto's. De rode sterretjes zijn de eerste vier vleermuiskasten die zijn opgehangen in 2023. Daarna zijn vier foto's van de opgehangen tijdelijke vleermuiskasten toegevoegd.

¹ Bouwens, S., 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant.

De vier extra tijdelijke kasten aan het gebouw van fase 3 hebben een donkerder kleur en zijn niet van hout maar van houtbeton. Hierdoor ontstaat variatie in temperatuur in de verblijfplaatsen. De tijdelijke vleermuiskasten zijn geschikt als zomer- en paarverblijfplaatsen. In totaal zijn acht tijdelijke vleermuiskasten aanwezig.

- *Er zijn kasten geplaatst aan de bebouwing van Fase 3. In hoeverre wordt rekening gehouden met de invloedssfeer van de werkzaamheden en de gewenningsperiode van de tijdelijke en de permanente voorzieningen?*

Voorafgaand aan de werkzaamheden van fase 2 wordt voldaan aan de gewenningstijd voor vleermuizen. De acht tijdelijke vleermuiskasten zijn opgehangen in het voorjaar van 2023 en 2024. Na het afronden van de werkzaamheden aan fase 2, waarbij ook de permanente voorzieningen voor vleermuizen worden gerealiseerd, starten de werkzaamheden aan fase 3. Hier hangen de tijdelijke vleermuiskasten. Dit betekent dat ze in de invloedssfeer van de werkzaamheden aan fase 3 hangen in de gewenningsperiode ná realisatie van permanente voorzieningen in fase 1 en 2.

Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden aan fase 3 worden de tijdelijke vleermuiskasten onder ecologische begeleiding verplaatst naar alternatieve geschikte locaties in de directe omgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan het verwijderen van de kast gecontroleerd wordt op aanwezige vleermuizen. Daarna wordt de vleermuiskast verplaatst naar een geschikte plaats aan het gebouw van fase 1 of 2. Dit is binnen enkele tientallen meters vanaf de huidige locatie.

Een andere alternatieve locatie voor tijdelijke vleermuiskasten is niet aanwezig binnen 200 meter vanaf de vastgestelde zomer- en paarverblijfplaatsen. In de directe omgeving zijn veel gebouwen gesloopt. Dit is de best passende ecologische oplossing.

Belangenonderbouwing

- *In de onderbouwing is opgenomen dat er sprake is van vocht- en schimmelproblemen in de bebouwing. Zijn er documenten/foto's beschikbaar waarmee dit kan worden bevestigd?*

De staat van het gebouw en vochtproblemen zijn te zien op de foto's in het activiteitenplan en bijbehorende bijlagen. Bijvoorbeeld activiteitenplan figuur 4, Bijlage V figuren 13 t/m 15, Bijlage VI figuren 17 t/m 20.

Met vriendelijke groet,
Waardenburg Ecology

[Redacted signature]

Deze brief is digitaal vervaardigd en daarom niet ondertekend.